

Witold Hensel, Jadwiga Rauhutowa, Tadeusz Baranowski, Marian Rulewicz

---

Murano-Wenecja. San Donato. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 20, 256-257

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kryte w 1979 r. ujęcie wodne z I-III wieku n.e. z krytym rezerwuarem zostało całkowicie odsłonięte po usunięciu elementów przebudowy z okresu sjudidskiego /XII wiek/. Zdokumentowano lico budowli antycznej i dno ziemnego kanału odprowadzającego, który był jej współczesny. W sąsiedztwie odsłonięto fragmenty akweduktu podziemnego z końca III w.n.e. /kontynuacja badań H.Meyzy z 1976.: kilka kolejnych ciągów rur ceramicznych wiodzie spod principiów Obozu Dioklecjana w kierunku Wielkiej Kolumnady.

W środkowym sektorze Wielkiej Kolumnady syryjska Dyrekcja Starożytności odsłoniła w latach ubiegłych wielki zespół suku /bazaru/ z epoki omajadskiej. Dotychczas odkopano 47 sklepów na łącznej długości około 190 m. We współpracy z miejscowymi archeologami F.Stępniewski wykonał szereg sondaży i ustalił stratygrafię zespołu oraz jego datę /VII w.n.e./ T.Scholl przeprowadził na dziedzińcu tzw.Seraju /budynek administracyjny z XIX wieku, obecnie przystosowywany na Muzeum Folkloru/ głęboki sondaż. Uchwycono fragmenty monumentalnej budowli z I w.n.e. /cztery równoległe mury posiadające na calcu na głębokości około 7m/. Znajdźisko jest istotne dla rozwoju urbanistycznego Palmyry w tej epoce.

M E O C H Y

MURANO: WENECCJA

San Donato

Stanowisko I

Polskie Akademia Nauk

Instytut Historii Kultury

Materiałnej

Uniwersytet Wenecki

Badania jednego z wczesnośredniowiecznych ódrodków miejskich Wenecji, pod ogólnym kierownictwem prof.dra Witolda Hensla, prowadziła dr Jadwiga Rauhutowa oraz mgr Tadeusz Baranowski i mgr Marien Rulewicz, a ze strony włoskiej pracownicy, absolwenci i studenci Uniwersytetu Weneckiego. Prace finansowała strona włoska.

Przeci /ostatni/ sezon badań.

W ramach polsko-włoskich badań nad początkami Wenecji kontynuowano wykopaliska na wyspie Murano, na placu przed bazyliką S.Maria i S.Donato. Skoncentrowano się na pogłębieniu poprzednio badanych wykopów, w celu przedśledzenia najwcześniejszych faz wczesnośredniowiecznego osadnictwa na tym miejscu. Przede wszystkim badano wewnątrz obszaru otoczonego murem fundamentów budowli kamiennych i ceglanych, odkrytych w latach 1983-84. Najstarsze założenia architektoniczne - fundamenty o szerokości około 140 cm, zbudowane z równo obciosanych bloków kamiennych, prawdopodobnie fragment budowli o charakterze rezydencjonalno-obronnym, pochodzi zapewne z wieku VII. Udokumentowano charakterystyczny sposób umocnienia niestabilnego, podmokłego gruntu Laguny pod wznieszone budowle kamienne. W dno Laguny wbijano szeregi przylegających do siebie pali drewnianych o średnicy około 20 cm, na nich spoczywały poziomo drewniane legary, a na nich dopiero bloki kamienne. Późniejsze ślady istniejących na tym miejscu budowli związane były prawdopodobnie z bazylikiem /użytkowanym aż do czasów nowożytnych/- wzniesionym na planie zbliżonym do kwadratu o boku około 13 m i ośmiu kolumnach.

Odkryto fragment drewnianego urządzenia służącego przypuszczalnie do transportu pionowego dużych ciężarów. Na uwagę zasługują także fragmenty naczyń szklanych, wstępnie datowanych na wiek VII, co ma szczególne znaczenie dla historii wyspy Murano, znanej w późniejszych czasach ze wspaniałej produkcji szklarskiej.

Zabytki pozostają w Wenecji, a badania wykopaliskowe na tym stanowisku nie będą kontynuowane.

Z. S. R. R.

RYGA /Lotewska SSR/
Zabudowania byłego pastoretu-
ul. Sarkanas Gvardes 1

PP Pracownie Konserwacji
Zabytków
Pracownie Archeologiczno-
Konserwatorska
Oddział w Lublinie

Badaniami geotechnicznymi kierowali inż. Jędrusz Okleńcyc oraz inż. Ryszard Zewisz. Część archeologiczną programu realizowali mgr Edmund Mitrus /autor sprawozdania/ oraz mgr Mariusz Metysszewski.

Zabudowania pastoretu-dawnej siedziby pastora kościoła Reformatorów w Rydze, przylagają do tylnej ściany tej świątyni. Wzniesiony w 1727 r. kościół znajduje się na Fogu ulic Marstatu i Sarkanas Gvardes. Frontem zwrócony jest ku ul. Marstatu.

W ramach prowadzonych na obiekcie prac przedprojektowych wcześniej wykonano jego inwentaryzację oraz badania architektoniczne. Stosunkowo skąpych informacji historycznych dostarczyła dokumentacja opracowana przez stronę radziecką, omawiająca głównie dzieje świątyni. Rozpoznanie archeologiczne prowadzone współdziałając z zespołem prowadzącym badania geotechniczne. Chodziło z jednej strony o ochronę zabytków ruchomych i nieruchomych mogących ulec zniszczeniu w trakcie wykonywania wykopów geotechnicznych a z drugiej strony o wykorzystanie tych wykopów dla: rozwarstwienia budowli w partii fundamentowej, określenia dawnych poziomów użytkowych w obiekcie i w jego otoczeniu oraz stwierdzenia istnienia wcześniejszego osadnictwa bądź jego braku.

Najważniejsze efekty prac archeologicznych to:

1. Określenie chronologii względnej zasadniczych części pastoretu.

Stwierdzono, iż najstarszą jest część wschodnia. Jak wynika ze źródeł historycznych istniała ona już w momencie zakupu parceli przez kościół Reformatorów w 1745r. Część środkowa jest dostawiona do części wschodniej a do części środkowej dostawiono część zachodnią. Potwierdzono, iż część północna której czas wzniesienia źródła historyczne określają na 1846/47r. jest dostawiona do części wschodniej.

2. Wyodróżnienie kilku dawnych poziomów użytkowych.

Określono, iż poziom użytkowy podwórka pastoretu z okresu wspólnego funkcjonowania części wschodniej, środkowej i zachodniej znajduje się na głębokości 0,66-0,74m - poziom niwelacyjny 5,80-5,72.

Poziom ulicy Sarkanas Gvardes z okresu po wzniesieniu budynku wschodniego znajduje się na